Rok VII. Miesiąc Październik 1893 Nr. 10.

Organ Towarzystw ochotniczych straży pożarnych Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Wychodzi 1. każdego miesiąca. Redakcya i Administracya we Lwowie, Rynek 17. I. p.

Przedpłata: W miejscu rocznie 2 złr. 40 cnt., półrocznie 1 złr. 20 cnt. — Z przesyłką rocznie 2 złr. 80 cnt., półrocznie 1 złr. 40 cnt.

Sprawozdanie

z VI. Walnego Zjazdu delegatów krajowego „Związku" ochotniczych straży pożarnych Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem odbytego we Lwowie na dniu 8. i 9. Lipca 1893.

Drugi dzień obrad dnia 9 lipca 1893.

(Ciąg dalszy.)

Po dłuższej i nadzwyczaj ożywionej dyskusyi, w której pp. Mikołaj Jamrowicz, Dr. Ferdynand Maiss i Hipolit Malawski bronili wniosków Komisyi, zaś pp. Władysław Mühln i Władysław Turski przemawiali za udzielaniem subwencyi strażom wiejskim, zgodzono się na reasumowanie tych wniosków po wysłuchaniu sprawozdań komisyi wybranej do punktu V. porządku dziennego w pierwszym dniu obrad.

Rubryki *ad 7*), *8a*) i *8b*) uchwalono zgodnie z wnioskami Komisyi rachunkowej.

ad 9. Po przemówieniu Dr. Ferdynanda Maissa, wykazującem znaczne zwiększenie czynności, uznano konieczną potrzebę przyjęcia siły pomocniczej do kancelaryi Związku, zaś na wniosek p. Emanuela Sygiericza postanowiono:

a) Aby zamiast pisarza dziennego przyjąć stałego pomocnika czyli asystenta; aby zaś asystent odpowiedział swemu zadaniu posiadać winien wyższe wiadomości ze szkół realnych, znał się na rysunku i mógł z czasem zastąpić Sekretarza Związku.

b) Tytułem wynagrodzenia czyli pensyi asystent ma pobierać kwotę zł. 400 w. a. rocznie.

Rubryki budżetu *ad 10*) i *12*) uchwalono w myśl wniosków Komisyi; a rubrykę *11*) złączono z rubryką *13*).

ad 13) Zgromadzenie nie przyjęło wniosku Komisyi rachunkowej o podwyższenie rubryki wydatków na koszta Zjazdu straży podczas wystawy krajowej w r. 1894 we Lwowie odbyć się mającej i zatwierdziło proponowaną na ten cel przez Radę zawiadowczą kwotę zł. 500 w. a.

Ostatecznie uchwalono:

Budżet wydatku na okres 1893/5.

1.	Czynsz kancelaryjny	600 zł.
2.	Płaca Sekretarza z dodatkiem na umundurowanie	2.200 „
3.	Koszta wydawnictwa czasopisma	1.200 „
4.	Koszta na straże	700 „
5.	Koszta podróży członków Rady Zawiadowczej	400 „
6.	Zapomogi strażom	800 „
7.	Druki kancelaryjne	300 „
8a)	Potrzeby kancelaryjne	100 „
8b)	Wydawnictwo kalendarza strażackiego . . .	100 „
9.	Na udotowanie posady asystenta	800 „
10.	Na biliotekę i modele	100 „
11.	Na podatek zaległy	40 „
12.	Na koszta Zjazdu i Wystawy	500 „
	Razem	7.840 zł.

III. Przewodniczący zarządza wybór Naczelnika krajowego Związku, tegoż zastępcy, sekretarza, 6 członków Rady zawiadowczej i 3 zastępców.

Wybory odbywać się mają kartkami, do skrutynium zaś wybrani zostali pp. Mikołaj Jamrowicz, Józef Szelewicz i Jan Lisowski.

Przewodniczący dr. Alfred Zgórski, zarządzając 10 minutową przerwę przed wyborami, wzywa zebranych delegatów, aby w gronie kolegów starali się wpłynąć na najliczniejszą frekwencyę na odbyć się mający w dniach 6–14 sierpnia b. r. zbiorowy kurs o pożarnictwie w Bochni; dodatnie rezultaty wydane przez podobny kurs urządzony w r. z. w Oświęcimie, odbyć się mające zbiorowe ćwiczenia popisowe na wystawie krajowej we Lwowie powinny być najlepszą zachętą i bodźcem do udziału w tym kursie, znaczniejsza ilość uczestników będzie również dowodem, że członkowie naszych korpusów strażackich gorąco i z poświęceniem zajmują się sprawami obrony pożarnej.

Przed rozpoczęciem wyborów p. Władysław Turski wzywa zebranych, aby starali się o wprowadzenie do Rady zawiadowczej nowych sił, bez względu na położone dotychczas zasługi lub dłuższy okres zasiadania w Radzie Związku, wybór na członka Rady zawiadowczej nie powinien być jedynie zaszczytem, lecz powołaniem do cięższych obowiązków nad czuwaniem i organizacyą racyonalnej obrony pożarnej w kraju, którą nowe siły mogą zwrócić na lepsze tory, a praca ich może wydać dodatniejsze rezultaty.

IV. P. Michał Ryż imieniem komisyi wybranej do zbadania wniosków zgłoszonych do punktu V. w pierwszym dniu obrad, przedkłada pod uchwałę zgromadzenia następujące wnioski:

ad a) Zgromadzenie uchwala: IV. Walny Zjazd strażacki uznaje konieczną potrzebę zabezpieczenia członków czynnych straży ochotniczych na wypadek kalectwa lub śmierci i przekazuje tę sprawę Radzie zawiadowczej do bliższego zbadania i przeprowadzenia, przyczem na wniosek p. Emanuela Sygiericza postanowiono odnieść się do Wysokiego Wydziału krajowego względnie do Wysokiego Sejmu z prośbą o zapłacenie przypadającej premii z funduszów krajowych ewentualnie odpowiednie podwyższenie subwencyi krajowemu Związkowi udzielanej.

ad b) Co do wniosku 1. w sprawie opodatkowania Towarzystw asekuracyjnych na rzecz obrony pożarnej, komisya doradza kraj. Związkowi zająć w tej sprawie stanowisko wyczekujące, dopokąd odnośna ustawa nie zostanie przeprowadzona w Radzie państwa.

Zgromadzenie uchwala zgodnie z wnioskiem komisyi.

Wniosek *ad 2.* został przez wnioskodawcę p. Antoniego Peszko zmodyfikowany w ten sposób, że zamiast odnoszenia się do Rad powiatowych o opodatkowanie mieszkańców na rzecz obrony pożarnej. Rada zawiadowcza kraj. Związku może odnieść się do Rad powiatowych z prośbą, aby przy każdym powiecie znajdowały się osobne fundusze przeznaczone wyłącznie na zapomogi dla straży pożarnych.

Ostatni ten wniosek zgromadzenie przyjmuje i przekazuje Radzie zawiadowczej do wykonania.

ad 3. Po wyjaśnieniu, udzielonem przez Przewodniczącego Dra Alfreda Zgórskiego, że tak ustawa o policyi ogniowej, jak i ustawa gminna nadaje naczelnikom gmin atrybucye, których uchylenie jedynie ze zmianą ustaw przeprowadzić by można, zaś w poszczególnych wypadkach nieporozumień lub nadużycia władzy ze strony naczelników gmin należy się odnieść zawsze do Rady zawiadowczej krajowego Związku, Zgromadzenie przechodzi nad tym wnioskiem do porządku dziennego.

ad 4. P. Antoni Peszko zmienia powyższy wniosek w ten sposób, że „Zgromadzenie przekazuje Radzie zawiadowczej kraj. Związku poczynienie odpowiednich kroków, aby w budżecie każdej gminy były osobne rubryki i fundusze na cele obrony pożarnej i subwencye dla straży ochotniczych“.

Wniosek ten poparty przez p. Władysława Turskiego został w zupełności przyjęty.

ad 5) Z uwagi, że według §. 4. ustawy o policyi ogniowej z dnia 10. lutego 1891. Dz. ust. rozp. kraj. Nr. 18. naczelnik straży pożarnej ma prawo należenia do komisyi ogniowej co mu nadaje możność wytknięcia wszelkich usterek na miejscu, nadto w danym razie przysłuża mu droga odwołania się do Rady powiatowej, lub c. k. Starostwa. Zgromadzenie przechodzi nad tym wnioskiem do porządku dziennego.

ad 6) Z uwagi, że rozporządzeniem Rady zawiadowczej kraj. Związku z dnia 20. października 1888 r. zaprowadzona została jednolitość w odznakach i umundurowaniu straży ochotniczych do kraj Związku należących. Zgromadzenie przechodzi nad tym wnioskiem do porządku dziennego.

ad c) Wszystkie wnioski przedłożone przez Naczelnictwo okręgowego Związku strażackiego w Przemyślu zostały przyjęte, przyczem Zgromadzenie w myśl wniosku komisyi, porucza Radzie zawiadowczej kraj. Związku zawezwanie wszystkich Związków okręgowych do wyznaczenia jednego lub dwóch korespondentów, którzyby mieli obowiązek, na podstawie czasopism i podręczników fachowych, dostarczanych przez Radę zawiadowczą, pisywać artykuły w zakres pożarnictwa wchodzące i takowe każdego miesiąca nadesłać. Podręczniki i czasopisma pozostają własnością kraj. Związku.

ad d) Samoistną rozprawę p. Antoniego Szczerbowskiego „O sposobach odbywania fachowych prób z sikawkami“ postanowiono wydrukować w „Przewodniku pożarniczym“.

Przewodniczący Dr. Alfred Zgórski reasumuje wniosek komisyi rachunkowej *ad 6.* co do rozdziału zapomóg dla straży miejskich i wiejskich.

Po dłuższej dyskusyi, w której brali udział pp. Władysław Turski, Dr. Ferdynand Maiss, Władysław Mühln i Antoni Peszko, Zgromadzenie uchwala pozostawić Radzie zawiadowczej kraj. Związku całkowitą swobodę w rozdzielaniu zapomóg i żadnemi ograniczeniami działalności Rady zawiadowczej w tym kierunku nie krępować.

P. Józef Szelewicz imieniem komisyi skrutacyjnej ogłasza wynik wyborów:

Jednogłośnie wybrani:

Naczelnikiem kraj. Związku: J. O. Książę Adam Sapieha.

Zastępcą Naczelnika: Dr. Alfred Zgórski.

Członkami Rady zawiadowczej wybrani: Stanisław Polanowski, dr. Zygmunt Miczyński, dr. Ferdynand Maiss, hr. Jan Potocki z Rymanowa, Antoni Bahr i Bruno Hryniewicz; zastępcami: Hipolit Malawski, Aleksander Koblański i Emanuel Sygiericz.

Sekretarzem rady zawiadowczej: Henryk Rewakowicz.

V. Na wniosek przewodniczącego Dra Alfreda Zgórskiego postanowiono nie oznaczać miejsca przyszłego walnego zjazdu, lecz sprawę tę przekazać nowo wybranej Radzie zawiadowczej.

VI. Po wyczerpaniu porządku dziennego, przewodniczący zamykając posiedzenie Zjazdu, dziękuje zgromadzonym za pospieszenie na wezwanie Rady zawiadowczej i współudział w pracy nad rozwojem pożarnictwa krajowego, a dziękuje tem serdeczniej, gdyż wszyscy delegaci należą do ludzi ciężkiej pracy i czas oddany przez nich dla spraw ogólnych jest prawdziwą ofiarą, wreszcie prosząc o dalszą również gorliwą pracę, kończy słowami: „Do widzenia, na przyszłej wystawie krajowej.“

Na tem posiedzenie zakończono o godzinie 2. po południu.

We Lwowie, dnia 9. lipca 1893.

Przewodniczący:	Sekretarze:
Dr. Alfred Zgórski.	*Bolesław Kropiński.*
	Michał Ryż.
	Aleksander Piotrowski.

Spis delegatòw

VI. Walnego Zjazdu strażackiego we Lwowie w dniach 8. i 9. lipca 1893. r.

L. p.	Miejscowość	Nazwisko Delegata
1	Bochnia	Dr. Ferdynand Maiss
		August Locher
2	Bóbrka	Wilhelm Gelbart
3	Bołszowce	Tadeusz Stamirowski
4	Brody	Ludwik Gaill
5	Brzeżany	Ferdynand Maresch
		Aloizy Pollo
6	Cieszanów	Aleksander Piotrowski
7	Czortków	Bruno Hryniewicz
8	Dąbrowa	Marcin Majewski
9	Dębica	Mikołaj Jamrowicz
10	Dobromil	Dr. Ludwik Cwiklicer
11	Dolina	Stanisław Ujejski
12	Drohobycz	Emil Rychlewski
		Władysław Zawadzki
13	Dublany	Michał Stepek
14	Frysztak	Ludwik Osuchowski
15	Gdów	Bruno Hryniewicz
16	Gródek	Henryk Rewakowicz
17	Horodenka	Dr. Alfred Zgórski
18	Janów	Jan Gdula
19	Jaworów	Jerzy Pytlik
20	Jezierzany	Władysław Turski
21	Kamionka strum.	Aleksander Piotrowski
22	Kęty	Jan Klapkowski
23	Kolbuszowa	Aleksander Koblański
24	Kołomyja	Wilhelm Dierich
25	Komarno	Kasper Marynowicz
		Michał Michel
26	Krasiczyn	Michał Ryż
27	Kupczyńce	Jan Klapkowski
28	Łańcut	Antoni Peszko
29	Łapanów	August Locher
30	Leśniki	Władysław Turski
31	Leżajsk	Józef Szelewicz
32	Lisko	Janusz Gorski
33	Lubaczów	Antoni Bartkiewicz
34	Łuczyce	Franciszek Lewitowicz
35	Lwów	Bruno Hryniewicz
		Marcin Majewski
36	Majdan	Aleksander Koblański
37	Mosty wielkie	Franciszek Domiszewski
38	Mikołajów	Ludwik Gaill
39	Niżankowice	Dr. Ludwik Cwiklicer
40	Nowytarg	Ferdynand Maresch
41	Ottynia	Władysław Mühln
42	Pilzno	Mikołaj Jamrowicz
43	Podhajce	Emanuel Sygiericz
44	Podwołoczyska	Józef Mayr
45	Przemyśl	Bolesław Kropiński
46	Radymno	Antoni Bahr
47	Radziechów	Hipolit Malawski
48	Rańiżów	Aleksander Koblański
49	Rudki	Józef Angielski
50	Sądowa Wisznia	Franciszek Wetzl
51	Sambor	Józef Angielski
52	Sanok	Każmierz Lipiński
53	Skole	Jan Lisowski
54	Sieniawa	Feliks Żerebecki
55	Staremiasto	Antoni Burghardt
56	Staresioło	Szymon Szpenadel
57	Stanisławów	Władysław Mühln
58	Tarnopol	Dr. Alfred Zgórski
59	Tarnów	Mikołaj Jamrowicz
60	Wieliczka	Dr. Zygmunt Miczyński
61	Wiśnicz	August Locher
62	Zaleszczyki	Wojciech Früauff
63	Zawałów	Emanuel Sygiericz
64	Złoczów	Hipolit Malawski
65	Złotniki	Emanuel Sygiericz
66	Żółtańce	Henryk Rewakowicz

Fachowe kursa strażackie.

Stosownie do szanownego wezwania Rady zawiadowczej kraj. Związku z dnia 30. lipca b. r., wziąłem udział w czynnościach komisyi egzaminacyjnej w Bochni w dniu 13. lipca, z odbytego tamże „kursu strażackiego", co do którego przesyłam następujące uwagi:

Bardzo liczny zjazd kandydatów, żywe zainteresowanie się „kursem" tychże, oraz władz miejscowych i mieszkańców, zainteresowanie się nim opinii publicznej, dowodzą, że „Związek straży pożarnych" dotknął ważnej sprężyny mającej działać na dalszy rozwój pożarnictwa i strażactwa w kraju naszym. Niewolno nam jednak ograniczyć się na tem, że rzecz jest dobra: z praktyki i poczynionych spostrzeżeń, należy wyciągnąć naturalne konsekwencye, kursa te doskonalić należy.

Z praktyki kursu w Bochni, podnoszę z całem uznaniem niezmierną pracę kierownika kursu p. sekretarza Piotrowskiego. Osiągnięcie tak znacznych rezultatów w stosunku do 6-dniowej pracy, mogło być rzeczywiście osiągnięte jedynie dzięki nadzwyczajnym usiłowaniom.

Natomiast jako braki organizacyjne tych kursów w ogóle, uważam:

1. Krótkotrwałość kursu.
2. Jednolitość jego dla wszystkich kandydatów.
3. Braki w nomenklaturze kwalifikacyjnej.
4. Brak ścisłego programu nauki i egzaminu.
5. Brak ścisłej instrukcyi dla komisyi egzaminacyjnej.

Braki te podnoszę, bo pospołu z innymi wierzę, że kursa strażackie olbrzymią strażactwu oddać mogą przysługę, bo radbym, aby ten pomysł i w wykonaniu uzyskał aprobatę opinii i nie zawiódł pokładanych w kursach tych nadziei, aby świadectwo przez „Związek" wydane uzyskało sobie pełne zaufanie i wiarę nawet w oczach fachowych, aby nakoniec nie spotkał nas zarzut, zbyt niestety często strażactwo nasze spotykający, zarzut powierzchownego traktowania pożarnictwa jako nauki.

Przy egzaminie w Bochni wydając kwalifikacye nawet na wyższe stopnie w hierarchii strażackiej, musiała się komisya egzaminacyjna liczyć z 2 momentami:

1. że kurs trwał tylko 6 dni, nie można zatem w obec tak krótkiego csasu za wiele wymagać;
2. że wielu z pomiędzy kandydatów są rzeczywistymi naczelnikami w swoich korpusach, ze względu zatem na te korpusy nie można ich Naczelnikom niższych wydawać stopni.

Momenta te są ważne, to prawda, same jednak znaczą, że złe istnieje w organizacyi kursów i że złe to jak najrychlej usunąć trzeba.

Strażak przybywający na „kurs“ powinien się nauczyć pożarnictwa na tyle, ile go potrzeba starszyznie w korpusie, Naczelnik korpusu powinien się nauczyć tyle, aby mógł dostać odpowiednią kwalifikacyę.

Niemożebności tu nie ma, trzeba tylko założenie organizacyjne nieco zmienić.

Co przemawia przeciw przedłużeniu czasu trwania kursu?

Jedynie trudności dla kandydatów wydalenia się z domu na czas dłuższy.

Trudność ta nie jest nadzwyczajna; po pierwsze, choćby się mniejsza ilość kandydatów zgłosiła, to wartość nauki się zwiększy powtóre, nie wszyscy kandydaci jednaki czas na kursie takim przetrwać mają.

Zgłaszającym się kandydatom na komendanótw i instruktorów wystarczyć na razie może część nauki, kandydaci zaś na samoistne stanowiska objąć ją powinni całą.

Kurs każdy powinien trwać 8 dni; kwalifikacye z kursu niższego wydać powinna komisya złożona z kierownika kursu, miejscowego Naczelnika i jego zastępcy.

Tylko kandydaci, którzy ukończyli kurs niższy, dopuszczeni być mogą na kurs wyższy, z którego kwalifikacye wyda komisya egzaminacyjna przez „Związek“ mianowana.

Możebnem jest odbycie kursu wyższego w innym miejscu i w innym czasie.

Kandydaci na kurs wyższy powinni przed rozpoczęciem kursu jeszcze, przygotować się dość co do statutów, ustaw, regulaminów i t. p. wiadomości ogólnych.

Tym sposobem kurs nie o wiele się przedłuży; kto nie będzie mógł przyjechać na dni 17 (z egzaminem) przyjedzie na 8, natomiast świadectwo otrzymane inną zupełnie mieć cechę, aniżeli świadectwo na „Naczelnika korpusu“ otrzymane po 6 dniach nauki, przy kilkudziesięciu uczestnikach.

Co do nomenklatury kwalifikacyjnej, to mniej więcej na wzór przyjętej na „kursie“ w Oświęcimie przyjęta została i w Bochni następująca:

1. Naczelnik korpusu i organizator straży.
2. Samoistny komendant korpusu.
3. Instruktor.
4. Komendant oddziału.
5. Prądnik.

Byłbym zdania, aby pierwsze 4 stopnie zatrzymać, 1-szy i 2-gi dla kursu wyższego, 3-ci i 4-ty dla kursu niższego. Nadto w obu kursach dodać jako 3-ci stopień „ukończył kurs niższy (względnie wyższy) zadowalniająco“.

Skalę kwalifikacyjną obu kursów należy na świadectwie uwidocznić.

Stopień „prądnik“ należy bezwarunkowo z kwalifikacyi uchylić.

Przymioty jakie powinien posiadać prądnik (oprócz znajomości władania prądem, siły i zręczności) są tego rodzaju, że tylko w ogniu ocenić można.

Wydana kwalifikacya mogłaby łatwo upoważniać rzekomo do zajęcia w korpusie stanowiska „prądnika“ osobistość nie nadającą się do tego.

Co do programu nauki, uważano go za konieczny, nie tylko jako ułatwienie dla kandydatów, kierownika i komisyi egzaminacyjnej, ale nadto, dla pewnej ścisłości systemu nauczania.

Program taki powinien być ułożony zbiorowo, jako szkic do dyskusyi, jako projekt, przedkładam program przezemnie dla obu kursów wypracowany.

Instrukcya dla obu komisyi egzaminacyjnych powinna polegać w tem, aby na kursie niższym kandydat oprócz odpowiedzi na zadane pytania, przerobił o ile możności jak największą ilość ćwiczeń z przyrządami jako wykonawca i jako komendant, oraz aby każdy wyrobił z pamięci zadanie z małego pożaru.

Komisya egzaminacyjna dla kursu wyższego, zebrać się winna w wilję dnia egzaminu i ułożyć szereg wypracowań z pożarnictwa dla kandydatów; powinna poświęcić każdemu kandydatowi co najmniej kwadrans czasu na egzamin ustny; każdy kandydat ma wypracować zadanie pisemne; każdy kandydat ma zdawać egzamin praktyczny jako komendant,

Uwagi powyższe i załączony projekt programu, mam zaszczyt przedłożyć Szanownemu Naczelnictwu z prośbą o wzięcie ich pod rozwagę, celem ulepszenia „kursów strażackich“, jako rzeczy mającej znakomitą doniosłość na teraz i niepospolity wpływ na to, aby pożarnictwo w strażach ochotniczych fachowo było traktowane.

Program kursu niższego.

1. Umundurowanie przepisowe.

2. Uzbrojenie:

a) hełm różne jego rodzaje, zalety i wady, grzebień i podszycie skórzane, ich cel;

b) toporek, jego przeznaczenie i użycie, różne jego formy i różny kształt stylisk;

c) pas strażacki zwykły, jego forma; pas gimnastyków, jego forma; kółko zabezpieczające tylne, jego cel; sprzączka do podtrzymywania prądu;

d) linewka, jej różne formy; splot końcowy; użycia linewki do prądu, do haków ogniowych, do kotwic burzących, do zrzucania dachów lub kominów, do wyciągania „wora“, „mostu“, worków ratunkowych małych, do stawiania drabiny, do jej umocowania, do usztywniania drabin, do węzłów, do spuszczania się i t. d. Karabinek mały, jego użycie jako przyrząd zaczepiający lub wiążący linewkę, użycie go do ratunku w braku karabina wielkiego;

e) karabin, jego różne formy, użycie go do przyczepiania się, do podtrzymywania węży, do spuszczania ludzi i ciężarów, do spuszczania drabin, do ratunku osobistego;

f) gwóźdź ratunkowy, jego różne formy, użycie przy utwierdzaniu drabiny, ewentualne użycie przy worze lub moście, przy ratunku osobistym;

g) gąbka, jej zastósowanie;

h) świstawka, sygnały na niej;

i) latarka przytwierdzona przy pasie;

k) taszki do toporka.

3. Haki ogniowe małe, ich cel i zastosowanie przy rozrywaniu dachów, wyciąganiu belek i t. d., użycie ich jako podpórki linii wężowych i drabin. Haki wielkie z kłódkami do zastosowania linewek. Kotwice burzące bez drążków, ich zastosowanie i sposób użycia

4. Baby pożarne, ich różne formy, cel i sposób użycia.

5. Drabiny zwyczajne lekkie i ciężkie, sposoby ich stawiania; użycie drabiny zwyczajnej jako wolnostojącej; sztukowanie drabin zwyczajnych z wzmocnieniem linewkami.

6. Drabiny składane, różne sposoby ich zczepiania; składanie z wielkich i z małych części; zastosowanie drabiny składanej w ciasnych podwórzach; stawianie drabiny składanej przy pomocy linewek lub bez niej; stawianie drabiny na placach lub w ciasnych ulicach; stawianie drabiny „na ścianie“ poczynając od górnych części; utwierdzenie linewkami drabiny opartej lub wolno stojącej za pomocą umocowania linewek; drabina wolno stojąca podparta drążkami, wiedełkami, lub hakami ogniowymi; usztywnianie linewkami drabiny nazbyt elastycznej; opuszczanie drabiny na karabinach.

7. Drabiny mechaniczne, ich cel, sposób obsługi, ich użycie; opis różnych typów tj. typ zwykły bez wózka, typ „Berneński“, typ „Graz“, typ „Norymberski“, typ „Kölsch“, typ „Magirus“, typ „Wirtemberski“ oraz typ „Smahl“, opis ćwiczeń.

8. Gąsiory ich użycie, cel i zastosowanie; gąsiory jedno i dwuramienne, jedno i dwuhakowe.

9. Okapówki (typ „Chemnitz“) ich użycie cel i zastosowanie

10. Gonciarki, drabinki dachowe do strzech, do łupku i dachówek.

11. Drabinka dachowa składana.

12. Most gzymsowy, jego budowa i różne systemy; zastosowania mostu sposób użycia, zalety i wady.

13. Małe worki ratunkowe ich forma i cel.

14. Węzły ratunkowe, ich zastosowanie.

15. Wór ratunkowy i płótno do zsuwania; użycie dla strażaków mężczyzn kobiet i dzieci; sygnalizowanie spuszczanie się, skracanie lub przedłużenie wora.

16. Koc ratunkowy, jego budowa, sposoby trzymania postawa trzymających, sposób wykonania skoku, sygnalizowanie skoku.

17. Sikawka, mechanizm pomp i sikawek; systemy różne co do budowy i mechanizmu; hydronety, pachowe (o prądzie przerywanym i ciągłym) sikawki kubłowe, przenośne, dwukołowe i czterokołowe, sikawki zsuwanki (Abprotz.) i wahadłowe (Kippspritzen), jedno i dwu cylindrowe, jedno i dwuprądowe, z jednym lub dwoma kotłami wietrznymi.

a) Cylindry, ich jakość co do wyrobu i wielkości; stosunek wielkości cylindrów do wydatności wody, siły pompowania i donioslości prądu; uwierzchnienie cylindrów.

b) tłoki ich różny wyrób, sposób osadzenia, tłoki metalowe i skórzane; zaopatrzenia tłoków metalowych w manszety skórzane; znaczenie „skoku tłoka“ w odniesieniu do wydatności wody.

c) Wentyle ich różne formy i różnorodny sposób umieszczenia; wyjmowanie wentyli; znaczenie wyjątkowe wentyli kulowych; ważność umiejętnego umieszczenia wentyli w mechanizmie siwkawki.

d) kocioł wietrzny główny, jakość wyrobu, jego działanie; uszczelnienie kotła.

e) kocioł wietrzny dla węży ssących, jego działanie, uszczelnienie.

f) dźwignia różne formy jej wyrobu, ich zalety i wady, normy dla wymiarów dźwigni i wyniesienia jej końców nad poziom ziemi.

g) opory (pufry) ich różny wyrób ich zalety i wady.

h) kurki pojedyncze z podwójnym mechanizmem, lub podwójne, do zamykania prądów w sikawkach dwuprądowych.

i) kurki do zamykania węża ssącego dla pompowania z skrzyni.

k) kurki dla spuszczania wody z węży tłoczących, lub ewentualnie dla pompowania wody do skrzyni.

l) kurki do wypuszczania wody z kotłów lub butów cylindrów.

m) drążki do dźwigni, ich różne umieszczenie.

18. Hydrofory i pompy stałe; ich znaczenie w pożarnictwie.

19. Ekstynktory, opis ich mechanizmu i użycia.

20. Sikawki poruszane motorami parowymi, naftowymi itd.

21. Węże ssące, różne rodzaje ich wyrobu; stosunek średnicy węża do średnicy cylindrów sikawki; maximum ssania, wpływ wysokości ssanego słupa wody na wydatności prądu; zaopatrzenie węży od zniszczenia; podtrzymanie węży w użyciu; oczyszczanie i suszenie węży.

22. Ssak różne rodzaje wyrobów, kosze do zabezpieczenia od zniszczenia; oczyszczanie przy użyciu; zagłębienie racjonalne przy użyciu; wentyl ssaka, jego znaczenie w działalności ssaka; połączenie ssaka z wężem ssącym.

23. Węże tłoczące, różne rodzaje wyrobów; różny materyał i różna wytrzymałość; stosunek długości i wysokości napełnionych linji wężowych do wydatności prądu, zabezpieczenie ludźmi linji wężowych, podtrzymywanie tychże.

a) mostki do przejazdów przez linje wężowe.

b podpórki do podtrzymywania węży.

c) kantownica na załomy.

d) wieszadła do linji wężowych.

e) nożyce do zamykania prądu.

f) rozdwajacze prądu (orły) z kurkami lub bez kurków, z jednym lub dwoma.

g) bandaże płócienne zwykłe, płócienne mechaniczne, metalowe; ich cel i zastosowania.

24. Łączniki (holendry) śrubowe, sprężynowe i haczykowe (system Roth) ich zalety i wady; materyał wyrobu; sposób umocowania z wężami; sposób łączenia pomiędzy sobą; uszczelnienia łączników; znaczenie „śruby“ i „mutry“ przy prawidłowym zwijaniu węży; utrzymanie i oczyszczanie łączników.

25. Mijaki (Uebersetzgewinde) ich znaczenie cel i użycie.

26. Zwijadła, ich różne rodzaje; zwijadła ręczne, umocowane i kołowe; sposoby dzielenia węży, składania i zwijania.

27. Wyciąganie linji wężowych od sikawki i od zbiornika, z odpowiedniem zwinięciem węży.

28. Kierownica jej różne rodzaje i obszycie; kierownica giętka i jej opis.

29. Pyszczki, ich różne wymiary z opisem zastosowania przy pożarze; pyszczek ziejący (Brausemudstück) jego zastosowanie do dogaszania, oraz do dachów gontowych.

30. Możliwe wypadki zepsucia się sikawki i wężów przy pożarach, radzenię sobie przy nich; pęknięcie węży uszkodzenie uszczelnień, zanieczyszczenie wentyli, zamarznięcie tychże, wytarcie się tłoków itd.

31. Oczyszczanie i utrzymanie sikawki; oczyszczanie, suszenie i utrzymanie węży; przyrząd do wyciągania i suszenia węży.

32. Beczkowozy dwu i czterokołowe; budowa wozów pod nie; budowa i zaopatrzenie beczek; otwór górny do węży; kurek wypływowy; napełnianie skrzyni; wąż zapasowy przy beczkowozie; wylot wężów beczkowozowych (Auslaufsknierohr).

33. Konewki strażackie stałe i składane; łańcuch konewkowy pojedynczy i podwójny; łańcuch stały i ruchomy.

34. Zbiorniki podróżne; stałe i składane ich cel i wymiary.

35. Przyrządy dymowe: gąbka i okulary; maska, kaptur dymowy; przyrząd dymowy z pompą powietrzną; wielkie przyrządy respiracyjne; opis różnego użycia i zastosowania przyrządów dymowych; sygnały prądnika; sygnały mechaniczne; zabezpieczenie prądnika.

36. Pochodnie naftowe, smołowe, magnezjowe i bengalskie; latarnie; oświetlanie placu ognia, zbiorników wody i drogi dla beczek.

37. Oznaczanie stanowiska komendy w dzień i w nocy.

38. przyrządy do stęplowania sufitów.

39. Apteczka strażacka i opis radzenia sobie w pierwszych momentach wypadków omdlenia, zaczadzenia, stłuczenia, skaleczenia, spieczenia i oparzenia.

40. Topory do burzenia ścian kominów i dachów, kilofy, łopaty, grale do rozrywania stert, klucze, młotki, trąbki, i tuby sygnałowe i alarmowe, rękawice i półpancerze dla prądników, sita kominowe.

41. Mechaniczne przyrządy alarmowe telegraficzne, ich opis zastosowanie i prawidłowy sposób użycia.

42. Ogólny opis zastosowania telefonów do służby pożarnej.

43. Wozy; wóz rekwizytowy mały i wielki; jego opis urządzenie i zaopatrzenie w przybory; wóz osobowy wóz osobowo rekwizytowy.

44. Prawidłowe ustawienie sikawki, hamulca dyszel, podkładki, zsunięcie z resorów.

45. Nauka sygnałów.

46. Musztra porządkowa.

47. Regulamin służbowy.

48. Instrukcya dla pogotowia nocnego.

Uwaga. Po opisie każdego przyrządu powinna się odbyć musztra z tymże „szkolna“ i „z pospiechem“; następnie w miarę postępu nauki, musztry coraz więcej kombinowane, aż do użycia wszystkich posiadanych przyrządów.

O przyrządach brakujących w taborze powinien mieć miejsce dokładny opis.

Każdy z kandydatów musztry te ma odbywać jako wykonawca i jako komendant.

49. Nauka o użyciu prądu, kierowaniu nim, o stanowisku prądnika w ogniu; o odległości prądnika od ognia, o stosowaniu się prądnika do kierunku wiatru, o zabezpieczeniu się na zajętem stanowisku; postępowanie prądnika naprzód; prąd do asekuracyi budynków; prąd na dachy słomiane; użycie prądu na węzły budynku, racjonalne użycie różnego kalibru pyszczków. Stosowanie prądu na parterze, na piętrze, oraz do pożarów dachowych; prąd z muru ogniowego, z sąsiedniego budynku, z wolno stojącej drabiny z odległości. Prąd wewnątrz piwnicy, lub z okna piwnicy; prądnik z przyrządem dymowym, odszukanie źródła pożaru (zarze-

wia) prądem; znaczenie sygnału „pospiech sikawki“ dla prądnika.

50. Nauka o pożarach małych domów parterowych, o lokalizowaniu ognia, o ustawieniu sikawki, o rozdziale zajęć, o zbadaniu topografii i natury ognia, o zastosowaniu się do kierunku wiatru i obawy rozszerzenia się ognia, o ratowaniu ludzi, zwierząt, i ruchomości, o wyborze przyrządów do ratunku i pożaru potrzebnych.

51. Nauka o pożarach domów piątrowych, o pożarze parterowym i piątrowym, wewnętrznym o klatce schodowej, o gankach i schodach zewnętrznych, zabezpieczeniu sufitów i opróżnieniu pomieszkań o nienadużywaniu wody, o racyonalnem użyciu przyrządów. Nauka o pożarze dachowym wewnętrznym lub zewnętrznym o wyborze przyrządów i różnorodnym kierunku linji wężowych, o murach ogniowych ich znaczeniu, skorzystaniu z nich przy pożarze, o otworach w murze ogniowym.

52. Nauka o pożarach piwnicznych, pożarach składów z naftą, spirytusem, materjami palnemi lub wybuchowemi, ich uprzątaniu i izolowaniu, o zamknięciu przystępu powietrza.

53. Nauka o zachowaniu się w razie wybuchu nafty spirytusu itp. ratunek ludzi, gaszenia płonącej nafty, spirytusu itd.

54. Nauka o ogniach kominowych, ich gaszeniu, użyciu sita zabezpieczeniu ścian kominowych, sufitów, podłóg i palenisk; o użyciu wody przy ogniach kominowych.

55. Nauka o pożarach ukrytych, odszukiwaniu ich i gaszeniu.

56. Nauka o pożarach wieżowych, rozkładzie sikawek i gaszeniu.

57. Nauka o pożarach w kopalniach.

58. Nauka o pożarach w sąsiedztwie wielkich zbiorników nafty.

59. Nauka o pożarach lasowych i ich gaszeniu, przez zamiatanie, kopanie rowów, wycinanie linji i wały ziemne.

60. Nauka o ogniach wielkich, rozdziale sił, patrolach, zamykaniu dymników i otworów dachowych, straży na dachach z użyciem bab, parawanów ogniowych, mokrych płacht i koców. O szybkiem zorganizowaniu mieszkańców w razie potrzeby.

61. O opuszczeniu pogorzeliska, zbiorze przyrządów, straży na pogorzelisku.

62. O rozdziale służby przy pożarze, o stanowisku głównej komendy, komendantów, sygnalistów i towarzyszy. O rozdziale służby mniejszym oddziałem przy pomocy publiczności.

2. Kurs wyższy.

1. Sikawka, zalety i wady różnych systemów i różnej budowy sikawek. Obliczenie ścisłe wartości wyrobu i jakości sikawki, dokładne próby z vacumetrem i manometrem; obliczenia dokładne na podstawie tych prób, oraz odnośnych tablic, siły ssania, potrzebnej siły ludzi, siły dźwigni, wydatności wody. Porównanie rezultatów obliczonych z rezultatami praktycznymi.

2. Zbiorniki otwarte i podziemne, spiętrzanie potoków grobelkami lub śluzami, stosowanie wodociągów do służby pożarnej, koncentrowanie całej wody z wodociągów; mechanizm hydrantów wodociągowych. Obliczenie potrzebnej ilości beczkowozów do różnych miejscowości w zastosowaniu do ilości sikawek, odległości zbiorników i warunków dowozu.

3. Próby wytrzymałości drabin.

4. Próby wytrzymałości węży.

5. Normy szybkiego użycia przyrządów wydostaniu się na piętra, na dachy, oraz przyrządów ratunkowych.

6. Nauka o różnych płynach gaszących i granatach ogniowych.

7. Normy wytrzymałości dla uzbrojenia strażackiego.

8. Zalety i wady różnych systemów przyrządów dymowych, normy co do wyboru ich użycia.

9. Nauka o przyrządach alarmowych; porozumiewanie się z wieży obserwacyjnej ze strażnicą, o telefonach pożarnych, o automatycznych sygnałach telegraficznych, o wyborze przyrządów alarmowych dla różnych korpusów i o użyciu ich w praktyce.

10. Magazyn na rekwizyta i przyrządy; jego budowa, urządzenie, bramy, podłoga, oświetlenie, urządzenie wewnętrzne.

11. Strażnica dla pogotowia, jej urządzenie.

12. Wspinalnia, jej budowa, przyrządy w jakie ma być zaopatrzona.

13. Wieża obserwacyjna, połączenie jej ze strażnicą ewentualne skombinowanie ze wspinalnią.

14. Wzorowy bydynek strażacki, łączący w sobie magazyn, strażnicę, wspinalnię, wieżę i suszownię dla węży.

15. Statut wzorowy dla samoistnych korpusów.

16. Statut wzorowy „Związków okręgowych“.

17. Statut „Związku krajowego“.

18. Ustawa ogniowa.

19. Ustawa budownicza.

20. Zasady regulaminu ogniowego dla miast, ułożonego przez Wydział Krajowy w porozumieniu z „Związkiem straży pożarnych“.

21. Zasady organizacyi straży wiejskich.

22. Zasady organizacji straży miejskich mniejszych i systematycznego ich uzupełniania

23. Zasady orgnanizacji taborów pożarnych, małych i systematyczne ich uzupełnianie.

24. Zasady organizacji pogotowi pożarnych pomocniczych, w miejscach gdzie istnieją straże pożarne.

25. Zasady organizacji pogotowi pożarnych samoistnych.

26. Instrukcya dla pogotowi nocnych, instrukcya do wyruszenia do pożaru i pierwszych czynności.

27. Instrukcya dla zachowania się przy pożarze strażaków.

28. Instrukcya ogniowa dla mieszkańców co do zachowania się przy pożarze w dzień lub w nocy.

29. Stosunek straży do władz i mieszkańców.

30. Atrybucje i obowiązki strażaków, atrybucye i obowiązki „Naczelnika straży“.

31. Organizacja ćwiczeń letnich i zimowych w korpusie.

32. Zarządzenie przy pożarze z małym oddziałem i słabym taborem, przy pomocy mieszkańców.

33. Zarządzenie przy pożarze z pełnym korpusem i pełnym taborem, samoistnie lub przy pomocy mieszkańców.

Uwaga. Do punktów 32. i 33 kandydaci pod okiem kierownika kursu wykonać powinni o ile możności jak najwięcej ćwiczeń częścią pisemnych, częścią praktycznych stosując je do różnego rodzaju pożarów wskazanych jako temata, z uwzględnieniem zmian wiatru, burzy, różnego rodzaju ilości wody w ogóle stosować należy jak największą ilość zdarzyć się mogących przy pożarze trudności.

Władysław Turski.

Ruch Towarzystw pożarnych.

Sprawozdanie

z czynności ochotniczej Straży ogniowej Dolnowiejskiej za czas od dnia 19 października 1890 roku do dnia 4. Maja 1893 roku.

Straż ogniowa ochotnicza zawiązała się w dniu 10 października 1890 r. na podstawie statutów zatwierdzonych przez Wysokie c. k. Namiestnictwo reskryptem z dnia 15 września 1890 r. l. 66129 wybierając równocześnie na Prezesa JO. księcia Kazimierza Lubomirskiego, na Naczelnika Edwarda Kleberta, na zastępcę a zarazem kom. I. oddziału p. Jana Szymskiego, II. oddz. p. Michała Poradzisza, III. oddziału p. Franciszka Kuliga. IV oddziału nie utworzyła komenda Straży.

Na członków czynnych zgłosiło się 30 ochotników, z braku jednak wszelkich funduszów, przyjęto z tych tylko 18 przeznaczając do oddziału I i II po 7 a do III 4 członków. Dla każdego oddziału zamianowano komendantów.

W ten sposób podzieleni należą do oddziału I.; komendant. Walenty Cichoń, towarzysze: Jędrzej Bałuk, Ferdynand Czepiel, Józef Kudas, Jędrzej Szlaga, Antoni Burda i Michał Szymski.

Do II. oddz.; komendant. Michał Kudas teraź. Nacz. gm., towarzysze: Jan Kudas, Jan Fąfara, Stanisław Górka, Ludwik Szklarz, Józef Kudas i Michał Kudas

Do III. oddz. komendant.: Piotr Szymski, towarzysze: Tomasz Gruchacz, Jan Nalepa, Józef Litwa: wraz z naczelnikami i komendantami składa się straż ogniowa z 22 ludzi.

Na członków wspierających wpisało się 32 osób, z tych jednak płaci datki na rzecz straży tylko 20 osób.

Fundusze na kupno przyborów strażackich i przyrządów do gaszenia ognia zbierała straż w drodze składek i otrzymała od Najj. Pana dar w kwocie	50	złr.	— ct.
Od krak. Tow. wzaj. ubezp. od ognia tytułem datków i tytułem premij za skuteczną obronę w czasie pożaru domów asekurowanych razem .	165	„	— „
Od księcia Prezesa	65	„	— „
Od Wydziału Rady pow. Myślenice . .	30	„	— „
Od gminy Dolnej wsi	30	„	— „
Od Wgo P. Popowskiego . . .	10	„	— „
Od członków wspierających . . .	63	„	— „
Z innych źródeł	6	„	— „
razem	420	złr.	16 ct.

Z tego wydała w ciągu swego istnienia:

Na kupno 20 par spodni i bluz drelichowych	60	złr.	— ct.
„ „ 21 hełmów i 13 pasów . .	87	„	80 „
„ „ 20 toporków . . .	34	„	90 „
„ „ 20 czapek	17	„	12 „
„ „ 20 sokołków małych . .	2	„	45 „
„ „ 20 taszek do toporków . .	4	„	— „
„ „ 21 sokołów na chełmy . .	15	„	46 „
sprawienie jednego beczkowozu . .	23	„	23 „
„ czterech drabinek . .	7	„	64 „
„ trąbki sygnałowej ze sznurem .	6	„	14 „
Kapelmistrzowi za lekcye z trębaczem .	4	„	— „
oznaki dla starszeństwa . . .	5	„	— „
na czyszczenie przyrządów po ogniu, druki, księgi, pocztę i. t. p.	34	„	— „
na nabożeństwa, muzykę i. t. p. . .	8	„	50 „
z dniem dzisiejszym wydała razem	338	złr.	24 ct.
a posiada jeszcze gotówki	81	„	92 „
ogółem	420	złr.	16 ct.

Nadto otrzymała straż od kraj. Związku 8 wiaderek na wodę. Sikawka i wóz rekwizytowy są własnością gminy, oddane jednak są straży do użytku. W tem miejscu wnoszą: Szanowne Zgromadzenie Straży ogn. ochot. wynurza swoje najuniżeńsze podziękowanie Naszemu Najmiłościwszemu Monarsze Franciszkowi Józefowi I za dar w kwocie 50 złr. okrzykiem „Niech żyje“, a wszystkim naszym dobrodziejom członkom wspierającym najserdeczniejsze podziękowanie za datki, jakie na rzecz naszej Straży ofiarowali.

Od czasu zawiązania Straży pospieszyliśmy do gaszenia ognia w dniu 2 maja 1891 do Myślenic w szopie Hupperta na Stadomiu: 26 października 1891 na Górną wieś na ratunek do domu Mirka: 17 maja 1892 na Górną wieś na ratunek domu Stanisława Swięcha: 25 maja 1892 w Dolnej wsi w czasie pożaru stodoły Tomasza Kalety: 21 września 1892 w Dolnej wsi w czasie pożaru stodoły Marcina Sroki i domu Kazmierza Kozubskiego, zresztą brała Straż udział przy procesyach resurekcyjnych i kilku innych uroczystych nabożeństwach.

Powyższe sprawozdanie, na wniosek Wgo Pana Apolinarego Kwiecińskiego Walne Zgromadzenie składające się 20 członków czynnych i 6 wspierających przyjmuje do wiadomości.

Na rewidentów rachunkowych wybiera Walne Zgromadzenie P. P. Józefa Tyratę nauczyciela miejscowego i Michała Poradzicza poczem rewidenci przystąpili do sprawdzenia wspomnionych rachunków. Po przejrzeniu i porównaniu dziennika kasowego z odnośnemi kwitami, Walne Zgromadzenie udziela Wydziałowi Straży ogniowej absolutoryum z rachunków za czas od 19 października 1890 do 4 maja 1893.

Na wniosek Naczelnika, Walne Zgromadzenie po myśli §. 14 C. statutów mianuje członkami honorowymi Straży ogn. ochot. Dolnowiejskiej; 1. Świetne Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń od ognia w Krakowie. 2. Jaśnie Oświeconego Księcia Kazmierza Lubomirskiego właściciela dóbr Dolnej wsi i okolicznych. 3. Wgo Pana Apolinarego Kwiecińskiego dzierżawcę dóbr w Dolnej wsi. 4. Wgo Pana Władysława Maślankę Dyrektora dóbr Państwa Dolnowiejskiego, wreszcie na wniosek Rady strażackiej uchwala następujący budżet:

kupno sikawki ssąco tłoczącej za . .	400	złr.	— ct.
60 metrów węża parcianego do tejże .	90	„	— „
10 metrów węża parcianego do obecnej sikawki gminnej z holendrami . .	30	„	— „
kupno wozu rekwizytowego . . .	50	„	— „
dwie linki z karabinkami i dwa pasy z karabinkami	24	„	— „
kupno trzech beczkowozów . . .	60	„	— „
kupno 21 mundurów sukiennych dla czynnych członków po 15 złr. . . .	315	„	— „
kupno 13 mundurów dla nowozaciągnąć się mających członków a to w celu podniesienia liczby członków czynnych do 35 .	195	„	— „
13 chełmów dla tychże po 4 złr. 50 ct. .	58	„	50 „
13 czapek z sokołami	13	„	— „
13 bluzek i tyleż par spodni . . .	39	„	— „
wybudowanie szopy na przechowanie rekwizytów strażackich	100	„	— „
razem	1374	złr.	50 ct.
na to znajduje się w kasie strażackiej gotówka w kwocie	81	„	92 „
brakuje więc	1292	złr.	58 ct.

i upoważnia, a zarazem prosi Wgo Pana Apolinarego Kwiecińskiego o popieranie Towarzystwa Straży ogniowej w tym kierunku, ażeby na kupno wyżej wykazanych przyrządów i przyborów fundusze uzyskać mogła.

Na tem zakończono.

Edward Klebert. *Apolinary Kwieciński w. r.*
Naczelnik.

Wiadomości bieżące.

Podwołoczyska. JW. P. Michał Baworowski ze Sorocka ofiarował ochotniczej Straży pożarnej 200 sążni kwadratowych gruntu pod budowę wspinalni, strażnicy i szopy na rekwizyta. Dar ten zasługuje na tem większe uznanie że gmina Podwołoczyska, znacznie podupadła, nie posiada ani kawałka gruntu, ani budynków na odpowiednie pomieszczenie rekwizytów ratunkowych.

Komenda Straży ochotniczej poczuwa się do miłego obowiązku złożyć niniejszem szlachetnemu ofiarodawcy serdeczne „Bóg zapłać.“

Jozef Mayr, naczelnik.

Od redakcyi. W. P. A. B. w R. Nadesłanego nam zażalenia na niesumienność pewnej firmy zagranicznej nie możemy zamieścić w łamach naszego pisma, na tej drodze jednak zwracamy uwagę W. Pana że przez nabywanie wszelkich rekwizytów w „Składzie sikawek i narzędzi pożarnych“ przy ul. Jagiellońskiej l. 3., uniknąć można podobnych zawodów i nieporozumień.

Redaktor odpowiedzialny: Piotrowski Aleksander. Nakładem „Związku ochotniczych straży pożarnych“.

Z Drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.